



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 443/2018-86

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. marca 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Mojмира Mamojku (sudca spravodajca) v konaní o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokáti Heinrich s. r. o., Skautská 12, Nitra, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Roman Heinrich, pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo 71/2016 z 12. októbra 2017 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti [REDACTED], na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo 71/2016 z 12. októbra 2017 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo 71/2016 z 12. októbra 2017 z r u š u j e a v e c v r a c i a tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], trovy konania v sume 598,26 € (slovom päťstodevät’desiatosem eur a dvadsaťšesť centov) na účet jej právneho zástupcu – advokátskej kancelárie Advokáti Heinrich s. r. o., Skautská 12, Nitra, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 443/2018 z 28. novembra 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov účinného do 28. februára 2019 (ďalej len „zákon o organizácii ústavného súdu“) na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), v rozsahu, v ktorom namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo 71/2016 z 12. októbra 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Vo zvyšnej časti jej sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o organizácii ústavného súdu.

2. V súlade s čl. II bodom 2 písm. b) Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 v období od 17. februára 2019 do prijatia nového rozvrhu práce pri predkladaní veci do senátu Mojmirom Mamojkom (sudca spravodajca) pracuje prvý senát ústavného súdu v zložení

Jana Baricová (predsedníčka senátu), Jana Laššáková a Mojmir Mamojka. Vzhľadom na uvedené senát ústavného súdu rozhodol vo veci ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. III. ÚS 443/2018 v zložení tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

3. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka podala proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 43 Cob 40/2016 z 18. augusta 2016 dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala popri sebe z § 420 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) a zároveň aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení s poukazom na názor veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1 V Cdo 2/2017 z 19. apríla 2017 (ďalej len „rozhodnutie veľkého senátu“) zaoberal len dôvodom dovolania podľa § 420 písm. b) CSP. Keďže vadu zmätočnosti označeného rozsudku krajského súdu nezistil a k posúdeniu ostatných dovolacích dôvodov nepristúpil, rešpektujúc uvedené rozhodnutie veľkého senátu dovolanie sťažovateľky odmietol ako procesne neprípustné.

4. Sťažovateľka s napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu nesúhlasí. Najvyššiemu súdu vyčíta, že vôbec neskúmal ňou namietaný dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ale formálne sa obmedzil na posúdenie jedného dovolacieho dôvodu, toho, ktorý v opravnom prostriedku uviedla v poradí ako prvý. V takomto postupe vidí sťažovateľka porušenie ňou vymedzených práv podľa ústavy a dohovoru. Nestotožňuje sa s názorom najvyššieho súdu o tom, že kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania je vylúčená. Takýto právny záver považuje za absolútne rozporný s textom zákona. Zúženie dôvodov dovolania len na základe výkladu súdu, ktorý o dovolaní má rozhodovať, je podľa názoru sťažovateľky účelový s cieľom výrazným spôsobom zúžiť počet dovolaní, ktorými sa má najvyšší súd meritórne zaoberať. Argumentuje, že ustanovenia § 419 CSP a nasl. nevyklúčujú možnosť podať dovolanie z dôvodov podľa § 420 (procesné dôvody dovolania) a súčasne aj z dôvodov podľa § 421 (právne dôvody dovolania). Rozhodnutie veľkého senátu tak podľa názoru sťažovateľky porušuje práva dovolateľov, ktorí sú toho názoru, že napádané rozhodnutie má tak procesné vady, ako aj vady právne. K takému porušeniu

základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konania došlo aj v jej prípade.

5. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy nálezom vyslovil, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu boli porušené jej v záhlaví označené práva podľa ústavy a dohovoru. Zároveň požaduje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľke náhradu trov konania.

6. Ústavný súd podaním zo 14. decembra 2018 vyzval najvyšší súd, aby sa vyjadril k vecnej stránke prijatej sťažnosti a zaujal stanovisko k možnému upusteniu od ústneho pojednávania vo veci.

7. Predsedníčka najvyššieho súdu sa k prijatej sťažnosti vyjadrila podaním zo 14. januára 2019 doručeným ústavnému súdu 23. januára 2019, v ktorom vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania. K vecnej stránke prijatej sťažnosti v podstatnom uviedla: *„Vo vzťahu k predmetnej námietke sťažovateľky poukazujeme na znenie ustanovenia § 48 ods. 3 prvá veta C. s. p., podľa ktorého právny záver vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu je pre senáty najvyššieho súdu záväzný. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 O pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa postupoval v súlade s citovanou právnou úpravou. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky pritom základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v civilnom sporovom konaní tak, ako tomu bolo v posudzovanom prípade (rovnako aj II. ÚS 122/05, III. ÚS 591/2013). Predmetný postup dovolacieho súdu považoval samotný Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich skorších rozhodnutiach za ústavne konformný (k tomu vid' napr. I. ÚS 380/2017, I. ÚS 490/2017, II. ÚS 465/2017, II. ÚS 512/2017 a III. ÚS 614/2017). Až následne, po podaní predmetnej ústavnej sťažnosti, Ústavný súd Slovenskej republiky dospel v uznesení z 25. apríla 2018, sp. zn. Plz. ÚS 1/2018 k opačnému právnemu názoru, ktorý bol následne prezentovaný aj v jeho ďalších nálezoach (napr. I. ÚS 643/2017 a IV. ÚS 49/2018).*

Zároveň si dovoľujeme upriamiť pozornosť Ústavného súdu Slovenskej republiky na to, že neposudzovaním prípustnosti dovolania sťažovateľky podľa § 421 ods. 1 C. s. p. v predmetnej veci zo strany dovolacieho súdu nemohlo byť žiadnym spôsobom negatívne zasiahnuté do jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. do jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. V posudzovanej veci, v ktorej bolo vydané ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. októbra 2017, sp. zn. 2Obdo/71/2016, predmet sporu (a predmet dovolacieho prieskumu) tvoril nárok žalobcu na zaplatenie peňažnej sumy 705,-- eur. čiže jedná sa o bagatelnú vec, ktorá je - pokiaľ ide o právne posúdenie - vylúčená z dovolacieho prieskumu s poukazom na ustanovenie § 422 ods. 1 C. s. p., a ktorá je a priori vylúčená aj z prieskumu zo strany Ústavného súdu Slovenskej republiky (k tomu napr. aj II. ÚS 165/2017. III. ÚS 885/2016 a I. ÚS 218/2017).

... Z uvedeného je tak zrejmé, že odmietnutie dovolania sťažovateľky v posudzovanej veci napadnutým uznesením dovolacieho súdu nemalo žiadnu ústavnoprávnu relevanciu. Prípadné zrušenie napadnutého uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. októbra 2017, sp. zn. 2Obdo/71/2016 by nemalo žiadny praktický význam a malo by len akademický charakter, nakoľko vzhľadom na jednoznačné znenie ustanovenia § 422 ods. 1 C. s. p. by musel dovolací súd v ďalšom konaní jej dovolanie odmietnuť ako neprípustné bez skúmania dôvodov v ňom uvádzaných (ktoré sťažovateľka prebrala aj do textu ústavnej sťažnosti). Vyhovenie sťažnosti by tak z dôvodov uvedených v tomto vyjadrení malo za následok iba neúčelné a nehospodárne predĺženie súdneho sporu, ktoré by bolo v rozpore aj s judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky (k tomu napr. III. ÚS 194/2016 a II. ÚS 729/2015).“

8. Vyjadrenie predsedníčky najvyššieho súdu zaslal ústavný súd 23. januára 2019 právnomu zástupcovi sťažovateľky s možnosťou zaujať k nemu stanovisko a vyjadriť sa k možnému upusteniu od ústneho pojednávania. Právny zástupca sťažovateľky sa k stanovisku predsedníčky najvyššieho súdu vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 8. februára 2019, v ktorom uviedol: „Pokiaľ NS SR s odkazom na § 48 ods. 3 prvá veta CSP uvádza, že všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi, tak sťažovateľ nezdiala

tento názor. V tomto prípade nejde o priame konanie podľa procesno-právnych predpisov, ale o konanie podľa rozhodnutia veľkého senátu NS SR. Teda nešlo o konanie podľa právneho predpisu, ale o konanie podľa iného rozhodnutia súdu. Toto rozhodnutie sa však ukázalo ako nesprávne, dokonca ústavne neudržateľné (I. ÚS 643/2017, IV. ÚS 49/2018, Plz. ÚS 1/2018)... “ K námietke najvyššieho súdu o tom, že dovolanie sťažovateľky by bolo odmietnuté podľa § 422 CSP, čo má byť zrejme z judikátu č. R 80/2018 sťažovateľky, uviedla, že «by išlo o zásah do práv sťažovateľky na súdnu ochranu, pretože NS SR nikdy nerozhodol v tejto veci s poukazom na § 422 CSP, ani s poukazom na judikát č. R 80/2018 (ktorý vznikol až následne). A pokiaľ NS SR nerozhodol v napádanom rozhodnutí z takýchto dôvodov, tak sťažovateľka nemohla preskúmať ústavnosť resp. ústavnú komfortnosť takéhoto rozhodnutia právnym predpisom predpokladaným spôsobom - podaním sťažnosti na Ústavný súd SR. Sťažovateľka môže mať viaceré právne dôvody, pre ktoré považuje prístup NS SR uvedený v judikáte č. R 80/2018 za protiústavný, avšak v konaní o ústavnej sťažnosti podanej dňa 25.1.2018 nemohla tieto prezentovať... Teda ak by sa malo postupovať tak ako uvádza NS SR, tak by došlo k „preskočeniu“ možnosti uplatnenia práv sťažovateľke, ktorá sa nijakým spôsobom nemohla vyjadriť „z ústavno-právnej roviny“ k judikátu č. R 80/2018 a ani k právnemu názoru v ňom prezentovanom.». Ďalšou rovinou, na ktorú sťažovateľka vo vzťahu k vyjadreniu predsedníčky najvyššieho súdu poukázala, bolo, že «aj v prípade, ak by ÚS SR vyhovel tejto ústavnej sťažnosti sťažovateľky a napádané rozhodnutie... zrušila a vrátila NS SR na ďalšie konanie, a nebodaj by NS SR opätovne rozhodol o tom, že dovolanie odmieta ako neprípustné, tak sťažovateľka má zachovanú lehotu na to, aby podala novú ústavnú sťažnosť a to jednak voči takémuto novému rozhodnutiu dovolacieho súdu, ale aj voči rozhodnutiu odvolacieho súdu. Nejde preto o žiaden „akademický charakter“ rozhodnutia, ako uvádza vo svojom vyjadrení NS SR, ale o rozhodnutie, ktoré má podstatný význam a ktoré zaručuje sťažovateľke dodržanie základného práva na súdnu ochranu... Predmetom konania pred ÚS SR ostalo rozhodnutie NS SR (nie odvolacieho súdu) a preto je nevyhnutné a možné posúdiť len napádané rozhodnutie NS SR... a nie okolnosti „čo by bolo keby...“.» Napokon sťažovateľka poukázala na to, že v rámci podaného dovolania z dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietala aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu, čo zakladá porušenie jej základného práva na spravodlivé súdne konanie.

Keďže tieto otázky z dôvodu ich predčasnosti nepatrí posudzovať ústavnému súdu, musí sa s tým vysporiadať najvyšší súd. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti, ako aj okolnosti uvádzané v ústavnej sťažnosti je sťažovateľka presvedčená, že jej sťažnosť je dôvodná a jej práva boli porušené. Zároveň vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v prejednávanej veci.

9. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorý zrušil zákon o organizácii ústavného súdu (§ 251 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a stanoviskom najvyššieho súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

13. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom

právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmavať spoločne.

14. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

15. Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom strán sporu (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej).

16. Ak súd alebo iný orgán koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu alebo inú právnu ochranu. Právo na súdnu a inú právnu ochranu

poskytuje ústava každému právu, ktoré je v právnom poriadku Slovenskej republiky upravené a ktorého sa zákonom ustanoveným postupom možno domáhať na súdnom alebo inom orgáne Slovenskej republiky. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu (I. ÚS 26/94).

17. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo na prístup k súdu. Slovenská republika, ako aj všetky jej orgány verejnej moci, má pozitívny záväzok aktívnym spôsobom zabezpečiť, aby práva a slobody garantované jej právnym poriadkom neboli oprávneným subjektom pod jej jurisdikciou len formálne garantované, ale aby tieto práva a slobody boli „prakticky a efektívne“ dosiahnuteľné. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa strane sporu poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak strana sporu splní predpoklady vyžadované zákonom pre poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (napr. II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05).

18. Ústavný súd taktiež konštatuje, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.

19. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré im predchádzali, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne

závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

20. V kontexte sťažostnej argumentácie sťažovateľky je predmetom posúdenia zo strany ústavného súdu v prvom rade otázka, či je z ústavného hľadiska udržateľný taký prístup najvyššieho súdu ako súdu rozhodujúceho o dovolaní, v zmysle ktorého je zakázaná kumulácia dovolacích dôvodov, v dôsledku čoho sa najvyšší súd obmedzil vo veci sťažovateľky na posúdenie jedného dovolacieho dôvodu, toho, ktorý v opravnom prostriedku uviedla ako prvý v poradí [§ 420 písm. b) CSP], a neskúmal ďalšie namietané dovolacie dôvody [podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP].

21. Zákaz kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania bol od prijatia rozhodnutia veľkého senátu predmetom všeobecnej diskusie a kritiky odbornej verejnosti. Vzhľadom na nejednotnosť názorov ústavného súdu v otázke posúdenia ústavnej konformnosti takéhoto názoru vyjadreného v označenom uznesení veľkého senátu aplikovaného vo viacerých prípadoch, na čo poukázala aj predsedníčka najvyššieho súdu vo svojom stanovisku, bol aj predmetom zjednotenia názorov v pléne ústavného súdu podľa § 6 zákona o organizácii ústavného súdu, pričom v konaní vedenom pod sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 bolo 25. apríla 2018 prijaté uznesenie pléna ústavného súdu s ďalej uvedeným zjednocujúcim stanoviskom, ktorým sú jednotlivé senáty podľa § 6 poslednej vety zákona o organizácii ústavného súdu pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach viazané.

22. V zmysle stanoviska pléna ústavného súdu: „Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (PLz. ÚS 1/2018).“

23. Prijaté zjednocujúce stanovisko ústavného súdu je plne aplikovateľné aj v prerokovávanej veci a ústavný súd naň v plnom rozsahu poukazuje.

24. Z tohto dôvodu ústavný súd uzatvára, že pokiaľ najvyšší súd neposúdil súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania sťažovateľky, ale obmedzil sa len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 písm. b) CSP, t. j. z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorú sťažovateľka uviedla na prednejšom mieste, porušil tým základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

25. Na tomto závere nemôže nič zmeniť ani argumentácia najvyššieho súdu (bod 6). Podstatou veci totiž je, že najvyšší súd neodmietol dovolanie sťažovateľky [v časti jeho odôvodnia podľa § 421 ods. 1 písm. b)] z dôvodu jeho neprípustnosti pre nedosahujúcu výšku hodnoty sporu, t. j. podľa § 422 ods. 1 písm. a), ale (ne)prípustnosťou tohto dôvodu sa ani nezaoberal, odvolávajúc sa na zákaz kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania (s. 8 a 9 napadnutého rozhodnutia, pozn.). Sťažovateľka sa teda dôvodne domnievala, že jej dovolanie nebolo preskúmané zo všetkých uplatnených dovolacích dôvodov, na tom založila svoju ústavnoprávnu argumentáciu, a na tomto podklade ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie. Ústavný súd chápe logiku argumentácie najvyššieho súdu predostretú v jeho vyjadrení zo 14. januára 2019 založenú na tom, že opätovné rozhodovanie o dovolaní sťažovateľky by malo „akademický charakter“ a vo výsledku ho stihne rovnaký osud. Avšak na túto argumentáciu nemôže v danom štádiu a za daných okolností prihliadať. Ústavný súd musí pri svojom rozhodovaní vychádzať z napadnutého

rozhodnutia, nie z rozhodnutia, ktoré vo veci „malo byť“ alebo „má byť“ vydané. Ako už bolo načrtnuté, zodpovedanie otázky prípustnosti dovolania z viacerých dovolacích dôvodov uplatnených sťažovateľkou patrí do právomoci najvyššieho súdu, nie ústavného súdu, a preto si ju najvyšší súd musí vyriešiť vo svojej rovine v zmysle ustanovení Civilného sporového poriadku, a tentoraz už s prihliadnutím na záver uznesenia veľkého senátu sp. zn. 1 V Cdo 1/2018 z 21. marca 2018 a na už citované stanovisko pléna ústavného súdu. Okrem toho druhým dôvodom, pre ktorý neobstojí argumentácia najvyššieho súdu a pre ktorý je potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť, je zabezpečenie záruky zachovania možnosti (prípadnej) realizácie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu voči rozhodnutiam, ktoré ústavným súdom preskúmané neboli, tak ako na to poukázala samotná sťažovateľka (bod 8).

26. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s ustanovením § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

27. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

28. V ďalšom postupe je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Najvyšší súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

III.

29. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

30. Ústavný súd rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľky si uplatnil trovy konania za dva úkony právnej služby.

31. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2017, ktorá bola 921 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2018. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2018 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 153,50 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 9,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 162,71 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2018. Keďže advokátska kancelária ako právnická osoba je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, t. j. 390,50 €. Pokiaľ išlo o ďalší úkon právnej služby uskutočnený už v roku 2019 – vyjadrenie k stanovisku najvyššieho súdu z 8. februára 2019, ústavný súd vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 €. Odmena za tento právny úkon v zmysle už popísaných pravidiel predstavuje sumu vo výške 207,75 € (t. j. 163,33 € + 9,80 € režijný paušál + 34,63 € DPH). Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom tak predstavujú celkovú sumu 598,26 € a ústavný súd ju sťažovateľke priznal v celej uplatnenej výške (bod 3 výroku nálezu).

32. Náhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

33. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2019